

Activitats de sensibilització i d'educació per a la pau i la solidaritat: Una experiència a l'IES Lluís de Peguera (Manresa)

1. Activitats de solidaritat anteriors al projecte actual

Al llarg de la dècada dels noranta vàrem col·laborar en campanyes de recollida d'aliments i d'altres tipus d'ajuda, organitzades per ONG de Manresa, arran d'algun conflicte com per exemple el dels Balcans, el de Rwanda...

Vam participar en la clausura de l'Any de la Tolerància (1995). Concretament vam realitzar una sèrie d'activitats de sensibilització sobre la realitat i problemàtica del Quart i Tercer Món (xerrades, pel·lícules, tallers...).

Vàrem participar dues vegades en el Premi Intermón per a estudiants de secundària, fet que va suposar una important dinamització en temes de solidaritat (l'any 1996, *0,7... per què? Cooperació i participació en el desenvolupament*, i l'any 1999, *Àfrica i el seu futur*). A més del treball teòric, calia realitzar activitats de sensibilització a l'Institut i a la ciutat. Realment, se'n van fer moltes! Des de pintar un mural que suggerís pau (*Violinista blau*, de Marc Chagall), muntar una gimcana de temàtica solidària, realitzar tallers de joguines reciclades, vendre samarretes d'Intermón, vendre llànties de Mans Unides per nadal, vendre postals de nadal fetes en una missió de Rwanda, organitzar activitats de solidaritat en un MIJAC, recollir diners per pagar una beca d'estudis per a un nen de Rwanda..., fins a participar en les campanyes d'Amnistia.

Es pot dir, doncs, que a l'Institut Lluís de Peguera hi ha una tradició solidària que a poc a poc s'ha anat consolidant.

2. Objectius del projecte de solidaritat actual

- Sensibilitzar l'alumnat sobre les causes de les desigualtats creixents entre els països del Nord i del Sud i reflexionar sobre l'actual model de desenvolupament que comporta l'explotació de les persones i del medi ambient.
- Conscienciar sobre les diferents situacions de violència, conflicte i injustícia del món d'avui.
- Ajudar a prendre consciència de la implicació que tenim els ciutadans del Nord en la construcció d'un món més just i equilibrat.

- Valorar la pau com un tret fonamental de tots els éssers humans i fomentar la comprensió, la cooperació i la solidaritat.
- Defensar el medi ambient i valorar de manera negativa el malbaratament dels recursos als països rics.
- Donar a conèixer els principis del comerç just i iniciar una reflexió que ens orienti cap a un consum responsable.
- Reflexionar sobre el contrast d'oportunitats entre les persones del Sud i les del Nord.
- Potenciar el respecte entre les persones i cultures amb les quals convivim.
- Solidaritzar-se i cooperar amb les persones i els pobles que pateixen la marginació, l'exili, la guerra, la violència, la repressió o qualsevol tipus d'opressió.
- Desenvolupar la capacitat d'acció personal i col·lectiva en pro de la justícia, la pau, el diàleg i la tolerància, i establir mecanismes que fomentin la comunicació interpersonal.

3. Activitats del projecte actual

Tal com està previst en el Pla estratègic i el Projecte d'escoles verdes del centre, cada any realitzem en tots els grups d'ESO i batxillerat una sèrie d'activitats de solidaritat que tenen com a inici la Jornada d'Escoles Verdes (octubre) i com a final la Jornada de Solidaritat (juny). Al llarg del curs escolar també anem realitzant activitats d'una manera esglaonada per tal d'anar incidint en la conscienciació dels joves d'una manera gradual i progressiva.

De manera coordinada amb les activitats de solidaritat, es realitzen activitats de medi ambient, tant curriculars com en la Jornada d'Escoles Verdes, i de millora de la gestió del centre: recollida selectiva de residus, sostenibilitat, planta de compostatge, etc., que es programen cada any dins el programa d'acció del Projecte d'escoles verdes.

3.1 Activitats curriculars

Crèdit variable de 4t d'ESO: «Geografia dels conflictes. Educació per a la pau»

Aquest crèdit vol ser una porta oberta i fer-se ressò dels grans problemes que té plantejats el món d'avui: les causes de la pobresa, la sobreexplotació del medi ambient, l'analfabetisme, l'armamentisme... I, al

mateix temps, també vol ser una eina útil per potenciar uns valors bàsics per a tots, com poden ser el respecte a la diversitat cultural, el compromís amb els problemes que ens envolten i amb els dels pobles del Sud... En definitiva, del que es tracta és que ens adonem que tots estem implicats en la tasca de construir un món més just, humà i solidari.

Va ser arran d'aquest crèdit que ens vàrem engrescar a participar al Premi Intermón.

Crèdit de síntesi de 4t d'ESO: «La igualtat», elaborat per l'Associació Cultural La Casa de les Formigues, una entitat nascuda l'any 2000 a Manresa i integrada per persones vinculades al món educatiu. Aquest crèdit planteja una reflexió sobre les grans desigualtats econòmiques i socials del món d'avui, la diversitat cultural i la igualtat de drets de les persones.

Treball sobre l'índex de desenvolupament humà (IDH), a partir d'un planisferi Peters mut per alumne. Activitat realitzada en tots els segons d'ESO en la matèria de ciències socials.

Tutoria

Activitats d'acollida del primer dia de classe

Dinàmiques de grup per afavorir la relació i el coneixement mutu de les persones del grup.

Lectura i comentari dels textos següents: *Llimar, ofici de convivència*, *Ser jove* (Joventut); *Age quod agis*, «Fes el que fas» (Viure el moment), de Josep Maria Alimbau; *Paraules per a la vida* (Edicions Stj. Col·lecció Azenai).

Treball sobre el calendari solidari (anys 2002, 2003 i 2004), elaborat per professorat de l'IES Celrà i editat per la Coordinadora d'ONG Solidàries de les Comarques Gironines i l'Alt Maresme. El calendari es presenta en format mural i il·lustra dotze efemèrides, amb una breu explicació de cadascuna. En pengem un a cada aula i a altres indrets de l'Institut.

Conferència sobre el tema «Per una globalització més justa», a càrrec d'Eduard Ibáñez, director de Justícia i Pau, de Barcelona. Hi han assistit tots els alumnes de primer de batxillerat.

Treball sobre el tema «Comerç amb justícia. Cafè. Cafè». Es tracta d'uns materials d'Intermón-Oxfam que analitzen les conseqüències de la caiguda dels preus de les matèries primeres per a les economies familiars dels pobles del Sud.

S'ha treballat en tots els cursos d'ESO i batxillerat.

3.2 Activitats d'agermanament amb Bambylor (Senegal)

Des del novembre de 1997 estem agermanats amb l'institut de Bambylor, dins el context d'agermanament que la ciutat de Manresa té amb aquesta població. Participem activament en la Comissió d'Agermanament amb aquesta població senegalesa.

Xerrades i projeccions de diapositives a càrrec d'Abdoulaye Ciss, president del Foyer des Jeunes et de la Culture de Bambylor. Ens ha visitat uns quants anys.

Intercanvi de correspondència entre alumnes (trenta-tres) dels instituts de Bambylor i de Manresa.

Hem donat suport a dos projectes de cooperació a Bambylor:

- Construcció d'una tanca i d'unes oficines per a l'Institut.
- Creació d'una cantina menjador a fi que els alumnes de fora puguin dinar correctament.

El Consell Municipal de Solidaritat de Manresa ens ha subvencionat els projectes.

Concessió de beques d'estudi a joves de Rwanda, el Congo i Bambylor, a fi que puguin continuar els seus estudis al seu país. S'han fet col·lectes — tres anys— a totes les classes i també entre el professorat i el personal no docent. S'han recollit 360 euros per a cadascuna de les beques.

Elaboració d'una exposició que recull les relacions entre el nostre Institut i el de Bambylor.

3.3 Jornada de Solidaritat

Les jornades tenen dues parts, una de reflexió, diàleg i debat, a partir del comentari de textos, projeccions de documentals, elaboració de murals, visites a exposicions que s'instal·len al centre, conferències, tallers..., i una segona, més lúdica i festiva.

Indiquem, tot seguit, algunes exposicions que hem muntat i que sempre s'acompanyen d'un qüestionari per tal que l'alumnat hi aprofundeixi:

- «Comerç just», d'Alternativa 3.
- «Projectes de cooperació», del Consell Municipal de Solidaritat de Manresa.
- «El Tercer Món necessita pau», de Justícia i Pau.

Esmentem algunes xerrades que s'han fet en el marc de les Jornades:

- «Energia i desenvolupament», a càrrec de Jaume Domingo.
- «Sobre la realitat del Paraguai i els projectes de cooperació que hi desenvolupa l'ONG Apropar».

A la segona part muntem una fira de solidaritat al pati, amb una parada amb productes de comerç just que ens prepara Alternativa 3, una xocolatada —amb xocolata de comerç just—, la venda de samarretes de Setem, tallers de tam-tams, de trenes, jocs cooperatius i de diferents indrets del món, danses i músiques d'arreu del món, menjars del món, alguna parada d'ONG manresanes, el cafè del bar també és de comerç just...

Aquest any hem organitzat una sortida de tot l'Institut al Fòrum de les Cultures.

3.4 Activitats realitzades al llarg del curs

Conferència sobre la història i la realitat actual de Nicaragua, a càrrec d'un membre de l'ONG Asociación Comunitaria para la Formación y el Desarrollo Martin Luther King de Nicaragua. Hi van assistir alumnes de segon de batxillerat i de tercer d'ESO. L'acte va ser organitzat per Setem.

Representació de l'obra de teatre *Hi havia una vegada una maquila...*, oferida pel Consell Municipal de Solidaritat de Manresa, al centre Flors Sirera. Hi van assistir tots els grups de tercer i quart d'ESO.

Inici d'un racó de solidaritat i medi ambient a la biblioteca de l'Institut, amb llibres, material didàctic i audiovisual.

Elaboració de l'audiovisual *Un viatge a Mali, Costa d'Ivori i Senegal*, que ens apropa als pobles del Sud i que és una eina de difusió de l'agermanament amb Bambylor.

Compra de pilotes a Intermón fetes sense explotació de la mà d'obra.

4. Qui? Amb qui? Amb quins recursos? Valoració

Les activitats les planifica i organitza la Comissió d'Escoles Verdes i de Solidaritat, integrada per deu professors i professores, amb la col·laboració del Parlament Verd. Les coordinadores d'ESO i batxillerat formen part de la Comissió. En la seva realització hi participen tot el professorat i l'AMPA.

Quant a recursos disposem dels materials didàctics de Justícia i Pau, d'Intermón-Oxfam, de Setem, del Centre de Recursos Flors Sirera, del Consell Municipal de Solidaritat, del Centre de Recursos Pedagògics del Bages, de l'Associació Cultural La Casa de les Formigues...

Per portar a terme les activitats del curs 2003-2004 vam presentar el projecte al Consell de Solidaritat de Manresa i ens va concedir 1.000 euros de subvenció.

La valoració de les activitats es fa des de la Comissió d'Escoles Verdes i Solidaritat, des del Parlament Verd i des dels equips docents.

Manresa, 2.7.2004